

WORLD VETERINARY
ASSOCIATION

Председнику ВКС
Управном одбору ВКС
Стручном одбору ВКС

НАЦРТ СТАВА WVA О ГЛОБАЛНОЈ ВЕТЕРИНАРСКОЈ КОМПЕТЕНЦИЈИ ОД ПРВОГ ДАНА ЗАПОСЛЕЊА

УВОД

Компетенцију од првог дана запослења чини комбинација знања, вештина и искуства које ново-дипломирани ветеринари треба да поседују у циљу безбедног започињања ветеринарске професије и да им омогући да обављају већину дужности са којима ће се сусретати. Широм света, струка као целина треба реално да дефинише које су то компетенције које очекује од тек дипломираних доктора ветеринарске медицине. Светска ветеринарска асоцијација је у најбољој позицији да заузме вођство у вођењу овог пројекта.

Ниво глобалне компетенције ветеринара од првог дана запослења ће зависити од квалитета ветеринарске едукације и обуке које нуде ветеринарски факултети. Тренутно, већина ветеринарских факултета не достиже захтеве за одговарајућом обуком.

Још од 1998. један од циљева WVA је био да успостави хармонизоване системе евалуације/акредитације ветеринарске едукације и обуке широм целог света. Међутим, такви системи су били имплементирани само на два континента, док на трећем тек следе.

WVA је препознала потешкоће у успостављању глобалне евалуације/акредитације. То је могуће постићи само уз велику финансијску и саветодавну подршку многих укључених страна. Алтернативни приступ, према WVA, који би могао да буде практичнији је развој Компетенције од првог дана.

УЛОГА ВЕТЕРИНАРА

Ветеринари треба да буду способни да обављају дужности задате од стране друштва. Очигледно, ове дужности могу да се разликују од региона до региона.

Ветеринари треба да имају централну улогу у троуглу који формирају животиње, њихови власници и друштво. Ова улога се базира на њиховој темељној упоредној

обуци у областима науке, знања, вештина, етике, ветеринарског става и способности и треба да буде објективна, независна и непристрасна. Треба да постоји јасно разграничена разлика између ветеринара и ветеринарских техничара, који испуњавају значајну улогу, али она је пре свега помоћна.

ВЕТЕРИНАРСКА ЕДУКАЦИЈА ЕВОЛУИРА

У погледу улоге ветеринара, а у вези конференције „Еволуирајућа ветеринарска едукација за безбеднији свет“ WVA жели да се осврне на следећа три питања:

1. минимални захтеви за ветеринарску едукацију на факултетима;
2. очекивања струке у односу на ветеринарску обуку;
3. очекивања друштва према новим дипломцима.

Зашто нам је потребна Компетенција од првог дана запослења?

1. Минимални захтеви:

WVA је урадила нацрт своје визије у погледу минималних захтева који се постављају пред ветеринарску едукацију и у питању је текући процес као део новог Акта о ветеринарској едукацији. Најважнији предмети обуке дипломаца су да могу да контролишу важније болести домаћих животиња, да обезбеде здравље и добробит, да врше инспекцију хране, осигурају безбедност хране анималног порекла, контролишу зоонозе и да врше истраживање тема важних за здравље, добробит животиња и јавно здравље, укључујући и питања повезана са здрављем животне средине и екосистема.

WVA верује да би било разумно и прагматично радити са глобалним Компетенцијама од првог дана. Хармонизовани исходи би могли да понуде транспарентност за струку и повећају поверење друштва према ветеринарима као целини.

2. Очекивања струке:

Ветеринарска професија захтева ниво едукације и обучености који пружају факултети на такав начин да обезбеђују својим дипломцима солидне Компетенције од првог дана запослења, да би они могли заиста професионално и самостално да извршавају разне дужности које се дневно захтевају од ветеринара. Дипломцима који се запошљавају у ветеринарским институцијама најчешће се пружа менторство и вођство од стране искусних колега. Онима који се запошљавају у ветеринарској пракси овакав вид надзора неретко недостаје. Искусни практичари се често жале да ниво вештина нових дипломаца није довољан. Такође, друштвена заједница очекује виши ниво вештина него што до-дипломске студије могу да понуде. Ветеринарски факултети морају на захтеве да одговоре школовањем дипломаца који располажу и знањем и примењеним вештинама.

Компетенција од првога дана је почетна компетенција: почетак професионалне компетенције.

3. Очекивања друштва

Улога ветеринара у друштву је да делује као спона између животиња, њихових власника и друштва као целине, укључујући и потрошаче. Грађанима треба обезбедити да се ослоне на високе стандарде ветеринарске едукације и професионализма. Многи људи не препознају потпун опсег одговорности ветеринара. Они познају само ветеринара који лечи њихове животиње. Ветеринари имају многе дужности, нарочито оне повезане са људима (јавно здравље) које ми треба да учинимо познатима друштву. Ветеринари би требали боље да комуницирају свој допринос здрављу и добробити људи и животиња.

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ОД ПРВОГ ДАНА

Адекватност наставног плана и програма би требала да буде процењивана по објективним исходима, како током – тако и по свршетку програма ветеринарског образовања. До краја овог програма, студенти би требало да разумеју и/или буду оспособљени да примене:

- Биолошке принципе и механизме који су у основи здравља и болести животиња, од молекуларног и целуларног нивоа до манифестација у организму и популацији.
- Нормалне физиолошке функције, хомеостазу, патофизиологију и природну историју и манифестације важнијих оболења животиња, домаћих и страних.
- Да прибаве одговарајућу историју болести, на исправан начин чувају и рукују медицинском документацијом.
- Да ефикасно комуницирају са клијентима, колегама и органима власти.
- Теорију и праксу медицине и хирургије примењиве на широк опсег врста. Ово укључује и превенцију болести, способност да примене и тумаче физичке и лабораторијске дијагностичке методе, укључујући дијагностичка снимања, патологију и менаџмент пацијената и збрињавање индивидуалних животиња и популација.
- Принципе епидемиологије, зооноза, безбедности хране, међуоднос животиња и животне средине и допринос ветеринара јавном здрављу.
- Разумевање система гајења животиња у којима могу да раде, уз детаљно познавање чиниоца који ограничавају здравље, добробит и производњу животиња унутар ових система.
- Професионалну етику и пружање стручних услуга јавности.
- Знање, вештине, вредности, способности и понашање неопходно да се одговорно ухвате у коштац са са здрављем и добробити животиња, у контексту стално променљивих захтева друштва.

- Способност да користе своје знање у испитивању проблематике здравља животиња и производње и да непрекидно траже нова знања која унапређују њихову оспособљеност да пружају ветеринарску заштиту високог квалитета. То значи препознавање потребе целоживотног учења и развоја мора бити део њихове културе.

Чак и када ветеринарска едукација испуни ове циљеве, нови дипломци ће се сусретати са недостацима у практичним вештинама, ветеринарској медицини у свакодневном животу и искуству у вођењу праксе. Све ово могу бити разлози за потешкоће у прелазу између школовања и праксе.

ЗАКЉУЧЦИ:

Три главна питања:

1. Минимални захтеви за ветеринарску едукацију на факултетима.
Ветеринари би требали да дипломирају са већим делом стечених вештина и знања који ће им бити потребни у раду након запослења. Они ће се опробати у већини основних техничких процедура и имати висок ниво теоретског знања, али треба имати у виду да ће им требати практично искуство да би избрусили ово знање и вештине до нивоа који се захтева у стручној пракси.
2. Очекивања струке у односу на ветеринарску обуку.
Струка има право да очекује да новозапослени дипломци поседују основне вештине и знање, који се захтевају да би се обављала ветеринарска медицина у било којој форми, али такође треба да препозна да ће им бити потребна помоћ и менторство у првим месецима каријере. WVA се слаже да су Компетенције од првог дана стартне компетенције које ће, уколико се новом дипломцу пружи разумна подршка, омогућити да се брзо развије у ветеринара који излази у сусрет потребама професије и друштва.
3. Очекивања друштва према новим дипломцима.
Друштво има право да очекује високе стандарде ветеринарске заштите и стручности, без обзира да ли ће њихове животиње бити збринуте од стране новодипломираног или искуснијег ветеринара. Млад дипломац, коме се пружи одговарајуће менторство и подршка, мора бити способан да испуни ове захтеве.

Аутори нацрта:

Tjeerd JORNA, Председник WVA.

Patricia V. TURNER, Dept of Pathobiology, Associate Professor, Ontario Veterinary College University of Guelph, Canada

Karin OSTENSSON, Dept of Clinical Sciences, Division of Reproduction, Associate Professor, Swedish University of Agricultural Sciences, Uppsala, Sweden.

Превео: Зоран Катринка, dr.vet.med., PhD, представник ВКС у WVA, Август 2011